

А. В. Рибчук,

д. е. н., професор, професор кафедри математики та економіки,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0377-7881>

М. М. Дудич,

аспірант кафедри математики та економіки,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-5201-9575>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.23.40

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

A. Rybchuk,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Mathematics
and Economics, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobyt'sk

M. Dudych,

Postgraduate student of the Department of Mathematics and Economics,
Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobyt'sk

RESEARCH METHODOLOGY OF THE INSTITUTIONAL ENVIRONMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP

У статті розглянуто засади сучасної методології дослідження інституційного середовища інноваційних процесів у різних соціально-економічних системах — відомі загальнометодологічні підходи, до яких належать такі, як неокласична економічна теорія, теорії інституційної та еволюційної економіки, системний підхід, так і відносно нові: структурний, функціональний, блочно-модульний, мережевий. Зазначено, що сучасний рівень інституційних досліджень вимагає об'єднання теоретичних підходів (системного та інституційного), по-перше, для того, щоб розширити межі аналізу, по-друге, щоб використати категоріальний апарат інституціоналізму в межах системного підходу, по-третє, щоб, можливо, просунутися у напрямку створення методології, котра дозволяє виробити універсальні принципи економічного аналізу. Підкреслено, що традиції інституційної економіки, еволюційний підхід до вивчення усіх процесів і явищ передбачає необхідність використання різних якісних, порівняльних методів дослідження інституційного середовища інноваційного підприємництва. Доведено важливість системного підходу в структурі методологічного арсеналу дослідження інноваційних процесів, котрий базується на еволюційній та інституційній теоріях.

The article examines the basics of the modern methodology for researching the institutional environment of innovation processes in various socio-economic systems — well-known general methodological approaches, which include such as neoclassical economic theory, theories of institutional and evolutionary economics, the systemic approach, as well as relatively new ones: structural, functional, block-modular, network. It is noted that the current level of institutional research requires combining theoretical approaches (systemic and institutional), firstly, in order to expand the limits of analysis, secondly, to use the categorical apparatus of

institutionalism within the framework of the systemic approach, thirdly, to, it is possible to advance in the direction of creating a methodology that allows for the development of universal principles of economic analysis. It is emphasized that the traditions of institutional economics, the evolutionary approach to the study of all processes and phenomena require the use of various qualitative, comparative methods of researching the institutional environment of innovative entrepreneurship, which allows sometimes to apply precise quantitative methods of explaining the essence of one or another phenomenon. It is shown that the concept of formation and development of the institutional environment of the knowledge-intensive high-tech sector in the context of the activation of innovative entrepreneurship also became the basis of the research methodology. It has been confirmed that one of the methodological approaches to the study of innovation processes is the structural approach, the essence of which is the study of the structure of the institutional environment of innovative entrepreneurship. The spatial aspect of the study of the innovation process is singled out, which in terms of methodology forms the basis of the study of innovation systems of different levels. The importance of the system approach in the structure of the methodological arsenal of the research of innovation processes, which is based on evolutionary and institutional theories, is proved.

Ключові слова: методологія дослідження, інституційне середовище, неокласична економічна теорія, інституційна теорія, системний підхід, структурний, функціональний, інноваційне підприємництво.

Key words: research methodologies, institutional environment, neoclassical economic theory, institutional theory, systemic approach, structural, functional, innovative entrepreneurship.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Нові тенденції технологічного прогресу цивілізації сприяли зростанню інтересу науковців до інституційної теорії та методології дослідження проблем інноваційного розвитку, що зумовлено значними можливостями інструментарію наукового пізнання. Інституційний аналіз дозволяє глибше осмислити інноваційні процеси, оцінити їхній сценарій, розробити стратегію інноваційного розвитку на перспективу, означити коло суб'єктів та об'єктів інституційного впливу. Серед ключових факторів еволюційного оновлення суспільства на перший план представники інституційної теорії висувають науково-технічну революцію, що перетворює індустріальну структуру суспільства на постіндустріальну та інформаційну. Джерелом змін є розвиток науки, техніки, створення принципово нових технологій. Представники інституційної теорії виходять з того, що науково-технічний прогрес безпосередньо визначає економічний та соціальний розвиток суспільства, є вирішальним фактором його оновлення. Саме на принципі технологічного детермінізму базуються теорії індустріального, постіндустріального, технотронного, інформаційного суспільств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Складність і багатогранність інституційного середовища очевидна, тому його дослідження вимагає застосування комплексу методів аналізу, зокрема і міждисциплінарного підходу. На даний час існує недостаньо досліджень, що розкривають сутність та функції поняття "інституційне середовище" інноваційного процесу. Виявлення цих взаємозв'язків можливо шляхом використання такого методу пізнання, як абстрагування, спрямованого на ідентифікацію загальних властивостей суб'єктів інноваційної діяльності в адекватному інституційному середовищі незалежно від окремих випадків, що і знайшло відображення у працях відомих зарубіжних представників інституційного напрямку — С. Апарісіо [7], Т. Веблена [16], С. Вінтера [11], В. Гамільтона [9], Дж. Даннінга [8], Дж. Кантуелла [8], С. Лундана [8], Г. Мюрдаля [10], Р. Нельсона [11], Д. Норта [12], Д. Одрестча [7], Ф. Перру [13], Р. Солоу [15], Д. Урбано [7], Й. Шумпетера [14].

Водночас, основу сучасної методології дослідження інституційного середовища інноваційних процесів у різних соціально-економічних системах формують відомі загальнометодологічні підходи, до яких належать такі, як неокласична економічна теорія, теорії інституційної та еволюційної економіки, системний підхід, котрі

грунтовно аналізують українські дослідники — В. Антонюк [4], Т. Васильців [1], І. Гнатенко, В. Кифяк [2], О. Коломієць [6], В. Ляшенко [4], В. Омеляненко, І. Підоричева [4], І. Прилуцька [3], С. Таран, О. Фрідман [5], Р. Яремчук [6] та інші.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розкриття методологічних підходів до дослідження інституційного середовища інноваційного підприємництва.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Істотну роль у формуванні структурної моделі інноваційного типу економіки відіграють інституційні структури, представлені певними соціальними інститутами, котрі виступають у формі організації регулювання цього процесу. Чинниками формування інституційних умов вважають розвиток відносин власності, рівень специфікації та захищеності, логіку соціального контракту, взаємодію інституту влади та власності, правове забезпечення інноваційного підприємництва, податкове законодавство, ступінь розвитку людського потенціалу. Ефективне функціонування інституційної структури надає позитивний вплив на модернізаційні процеси, оскільки скорочує обсяг трансакційних та трансформаційних витрат [5, с. 13].

Однією з важливих передумов становлення та розвитку процесу інноваційної модернізації є зрілість та стійкість інституційного середовища. Для цього необхідні механізми, що дозволяють постійно розвивати інститути, котрі регулюють та стабілізують виробниче середовище. Основними напрямками інституційних перетворень можуть бути: підвищення ефективності управління державно-приватним партнерством, реформування природних монополій та банківського сектора, розвиток конкуренції, ефективне використання прав власності у сфері нематеріальних активів, оптимізація трансакційних витрат [1, с. 13], протидія опортуністичній поведінці господарюючих суб'єктів. Перехід до інноваційного типу відтворення звертає увагу на високі витрати, котрі доводиться нести суб'єкту підприємницької діяльності для захисту своїх прав власності та для контролю якості продукції.

Інституційна економічна теорія стверджує, що будь-яке інституційне середовище формує певний рівень трансакційних витрат, структура котрих визначає форми та механізми ведення бізнесу. Однак проблема низької якості інституційного середовища, а значить і надмірного рівня трансакційних витрат, найбільш гостро зачіпає інтереси, перш за все, малих форм підприємництва в силу не лише їхньої специфіки, але й вищої вразливості до волатильності умов як макроекономічного, так і інституційного середовища [3, с. 79].

В основі сучасної методології дослідження інституційного середовища інноваційних процесів у різних соціально-економічних системах мають лежати як вже відомі загальнометодологічні підходи, до яких належать такі, як неокласична економічна теорія, теорії інституційної та еволюційної економіки, системний підхід, так і відносно нові (структурний, інтеграційний, блочно-модульний, підхід лево-ефекту, мережевий) [2, с. 38].

Окрім того, в сучасних умовах глобалізації економічного ландшафту і відповідного структурування макроекономічного простору уявлення про національні інноваційні системи, що склалися та формуються, повинні бути скоориговані з позицій глобальної відкритості інноваційних систем та адекватних видів підприємницької діяльності з метою економічного зростання [15, с. 73].

Багатогранність та складність інституційного середовища проявляється вже на етапі її визначення як самостійної категорії. У науковій літературі поряд із терміном "інституційне середовище" використовуються такі поняття, як "інституційна структура", "інституційна система", "інституційний простір", "інституційне поле". При цьому в більшості робіт не уточнюються використовувані формулювання або різниця між ними, що дозволяє трактувати їх використання авторами як синонімів. Можна припустити, що така широка термінологічна лінійка, використовувана дослідниками для розкриття сутності та змісту, власне, єдиної категорії — інституційних умов конкретного об'єкта дослідження, пов'язані з багатогранністю і "розмитістю" кордонів цього терміну, та із запозиченням термінів із різних джерел [4, с. 28].

Так, в англійській науковій літературі для означення інституційного середовища використовуються поняття — "institutional frameworks", "institutional structure", "institutional environment", "institutional system" і просто "institutions". З певною часткою умовності можна назвати кілька підходів до трактування терміна "інституційне середовище" [7, с. 52]. Подібний поділ досить умовний, але дозволяє побачити принципову відмінність в описі цієї категорії. Так, структурно-функціональний підхід характеризує інституційне середовище через виконуваним ним функції та складові елементи. Як видно, цей підхід найпоширеніший у вітчизняній літературі. Визначення, засновані на ньому, відрізняються, як правило, лише переліком складових елементів інституційного середовища, при цьому в деяких випадках адаптується відповідно до специфіки предмета дослідження. Відповідно, структурний і функціональний підходи трактують інституційне середовище або з позиції елементів, що його утворюють, або виконуваних ним функцій. Структурно-еволюційний підхід описує одночасно два аспекти категорії — склад та фактори формування інституційного середовища інноваційного підприємництва.

Сучасний рівень інституційних досліджень з необхідністю вимагає об'єднання теоретичних підходів (системного та інституційного), по-перше, для того, щоб розширити межі аналізу, по-друге, щоб використати категоріальний апарат інституціоналізму в межах системного підходу, по-третє, щоб, можливо, просунутися у напрямку створення методології, котра дозволяє виробити універсальні принципи економічного аналізу. З огляду на це актуальним є вивчення економічних процесів у межах теорії, що об'єднує методологічні принципи інституціоналізму та системного аналізу [16, с. 34].

Проблеми в галузі методологічних основ дослідження інституційного середовища інноваційних процесів на різних рівнях соціально-економічної системи лежать у галузі дискусії представників різних економічних шкіл, таких як неокласична економічна теорія [10, с. 45], кот-

ра дотримується формальної термінології та не допускає вільного підходу до категоріального апарату, що спостерігається в сучасних дослідженнях інноваційних процесів. Водночас, традиції інституційної економіки, еволюційний підхід до вивчення усіх процесів і явищ передбачає необхідність використання різних якісних, порівняльних методів дослідження інституційного середовища інноваційного підприємництва, що дозволяє іноді застосувати точні кількісні методи пояснення сутності того чи іншого явища.

Однак, вивчення інноваційного підприємництва повинно мати у своїй основі як суворі кількісні методи та інструменти, так і можливість конструювання нових понять для розробки методології дослідження інноваційного процесу в соціально-економічних системах різного рівня. Причому для поглибленого розуміння інноваційних змін потрібні різноманітні якісні та кількісні методи дослідження — як перевідкриті старі, так і нові, здатні охопити це явище цілком, системно, об'ємно. Наукова спільнота вітчизняних та зарубіжних дослідників підкреслює, що теорія інноваційних систем є концептуальною схемою, що знаходиться на ранньому етапі свого розвитку. Базою для цієї теорії є уявлення про те, що економічні успіхи країн залежать не тільки від результатів діяльності окремих корпорацій, але й від того, як вони взаємодіють між собою та з державним сектором у створенні та розповсюдженні знань [8, с. 572].

Основою методології дослідження стали також концепції формування та розвитку інституційного середовища наукомісткого високотехнологічного сектору у контексті активізації інноваційного підприємництва на макроекономічному рівні. Дослідження спирається на методи системного аналізу та інституційного аналізу процесів реалізації наукомістких високотехнологічних проектів. Застосування інституційного аналізу дозволить виявити загальні та особливі норми та правила функціонування наукомісткого високотехнологічного сектору економіки, особливості стимулювання та підтримки суб'єктів підприємницької діяльності наукомісткого високотехнологічного сектору в порівнянні з ефективними світовими практиками. Інституційний підхід [9, с. 17] дозволяє визначити та рекомендувати для зацікавлених сторін найбільш ефективні моделі використання різних механізмів стимулювання та підтримки інноваційного підприємництва, виявити основні проблеми забезпечення результативної роботи сервісних організацій та належного ресурсного забезпечення інноваційної діяльності, що вимагає розробки відповідних заходів.

У галузі методології дослідження інституційного середовища інноваційних процесів існує неоднозначність, щодо визначення основних структуроутворюючих факторів. Мова йде про системний вимір інновацій на макrorівні, що ґрунтується на поєднанні добре фінансованої організаційної інфраструктури та асоціативної суперструктури, котра включає інститути громадянського суспільства, здатні активізувати соціальний капітал. Такі характеристики можуть бути отримані лише з допомогою різних методів соціологічних досліджень, причому із досить суб'єктивним рівнем оцінки. Тобто, можна підтвердити, що одним із методологічних

підходів до вивчення інноваційних процесів є структурний підхід, сутність якого полягає у ретельному дослідженні організаційної інфраструктури інноваційного підприємництва.

Одним із методологічних підходів до аналізу інституційного середовища інноваційних процесів служить еволюційний підхід, одним з основоположників котрого є Й. Шумпетер: "Жива творчість природи, яку пояснює теорія еволюції, та творчість людини, яка вивчається в інноваційному процесі, мають подібні алгоритми пробного намацування, паралельного експериментування на кількох дослідних майданчиках" [14, с. 34]. Спільним методологічним принципом побудови національної інноваційної системи є дотримання ідей Й. Шумпетера про конкуренцію на основі інновацій у корпораціях як головному факторі економічної динаміки, про роль інституційного контексту інноваційного підприємництва як фактора, що безпосередньо впливає на його зміст та структуру.

Саме еволюційна парадигма передбачає розгляд інновацій як суспільного, соціального процесу, який охоплює усіх діючих акторів інноваційного процесу на всіх рівнях спільно з адекватним зовнішнім середовищем, інституційною структурою, підприємницькою ініціативою. Тому використовувати еволюційний підхід і позиціонувати інновації необхідно в усіх сферах суспільного, соціального життя, і не лише в галузі науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок, але й у сферах законотворчості, політики, суспільних відносин тощо. Але з іншого боку, використання еволюційного підходу надає нам основу для диференційованого вивчення інновацій у різних сферах соціально-економічного життя країни, оскільки інновації, залежно від галузі їх розвитку, матимуть різну природу і характер інноваційного підприємництва [11, с. 28].

У структурі методологічного арсеналу дослідження інноваційних процесів у сучасних соціально-економічних структурах є системний підхід, котрий має у своїй основі еволюційну та інституційну теорію. Даний науковий базис пов'язаний з тим фактом, що сучасна соціально-економічна система країни все більше рухається у бік створення і функціонування мережевого суспільства, у якому в якості мережевих структур виступають основні актори інноваційного процесу: державні структури, суб'єкти інноваційного підприємництва, сервісні організації тощо. Причому їх взаємодія все більше набуває рис мережевого суспільства. Саме системний підхід до інновацій надає нам бачення того, що інновації здійснюються через мережу різних акторів у певному інституційному середовищі. Отже, системний підхід є одним з найважливіших методологічних основ дослідження сучасних інноваційних процесів, оскільки тільки на його фундаменті можливе отримання правильного, адекватного дійсності, уявлення про інновації як соціальний феномен, що охоплює усіх учасників інноваційного процесу в їх взаємозв'язку, взаємовідносинах із зовнішнім середовищем [6, с. 11].

Системний підхід визначає методологічну основу для вивчення інституційного середовища інновацій як системи, котра виокремлюється на основі її потенціалу відтворення базової структури та можливості активно підтримувати відмінність внутрішнього від зовнішньо-

го, внаслідок чого з'являється загальна сукупність інтерпретацій та цінностей, що надає можливість провести межу між внутрішнім та зовнішнім середовищем організації інноваційного підприємництва. Системний підхід передбачає обов'язкове виокремлення базової структури інноваційного процесу щодо інноваційного підприємництва на різних рівнях соціально-економічної системи. Звичайно, системний аналіз є методологічною основою дослідження не тільки інноваційних процесів, він необхідний як метод для вивчення практично будь-яких питань сучасної науки. Однак системна сутність і системні риси інновацій нині мають зовсім іншу специфіку, ніж в індустріальну епоху. Причому принципова відмінність природи інновацій на сьогодні проглядається через еволюцію технологічних укладів [12, с. 15].

Якщо раніше весь інноваційний процес мав сувору ієрархічну централізовану побудову, а отже, і структури організації та управління, то тепер, зі зміною природи інноваційного процесу, відбулося перетворення його організаційної структури та структури управління — вона стала децентралізованою, нелінійною, мережевою. Перетворилася з жорсткої лінійної системи, що має суворий склад та послідовність елементів, у блочно-модульну, котра складається з основного модуля міцно пов'язаних між собою елементів та побічних модулів периферії, які слабко пов'язані між собою, незалежні один від одного і можуть бути легко взаємозамінні. Саме така будова системи, відповідно до установок Й. Шумпетера, забезпечує можливість широкої варіації різних елементів системи для творчого пошуку та інновацій. Системний підхід, визначений нами як методологічна основа досліджень інституційного середовища національних інноваційних систем, звертає нашу увагу ще на одну властивість системи, яку треба актуалізувати відповідно до сучасних тенденцій розвитку постіндустріальної епохи. Тут ми маємо на увазі властивість системи включати нові елементи без порушень її основних ознак та характеристик [14, с. 23].

Використання системної методології щодо аналізу інституційного середовища національних інноваційних систем приводить до необхідності розгляду інноваційного процесу в них з погляду просторових і тимчасових меж системи. До необхідності такого вивчення приводить також еволюційна парадигма розвитку, за якою інновації є соціальним, комунікаційним процесом, що відбувається у часі та просторі. Просторовий аспект вивчення інноваційного процесу у плані методології формує основу дослідження інноваційних систем різного рівня, що, своєю чергою, приводить до необхідності розгляду інституційного середовища кожного рівня розуміння сутності інноваційного процесу, і навіть виокремлення його основних характеристик залежно від просторового рівня. Своєю чергою, акцент на просторовому факторі інноваційного процесу виокремлює необхідність визначення ступеня впливу близькості економічних агентів на форми комунікації між ними та переважання тієї чи іншої форми обміну інформацією чи знаннями. Чим більша відстань між учасниками інноваційного процесу, тим формалізованішими є знання, якими вони обмінюються. Однак, просторовий аспект вивчення інституційного середовища інноваційного процесу також ставить і низку запитань у галузі методології

дослідження інноваційних систем, а саме, який рівень дослідження інноваційних процесів може дати найбільш адекватний дійсності результат [13, с. 92].

Інший методологічний підхід використовує в якості основи — інституційну теорію, згідно з котрою саме існуючі інститути визначають рівень розвитку інноваційних процесів на тій чи іншій території. Якщо на рівень інноваційних процесів у нашій країні насамперед впливають формальні інститути, котрі є практично спільними для суб'єктів інноваційного підприємництва, то неформальні правила та обмеження, що діють у кожному конкретному регіоні, визначають відмінності у процесі формування та розвитку національних інноваційних систем. У кожній країні діє своя система інститутів навчання (освітня система, структура трансферу технологій та передачі знань, система основних міжфірмових контрактів, соціокультурні умови, неформальні зв'язки тощо), котра суттєво впливає на процеси накопичення та передачі нового знання на процеси формування та розвитку національної інноваційної системи.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, основне завдання усіх методологічних досліджень у галузі аналізу інноваційних процесів у соціально-економічних системах полягає в тому, щоб сформувати основу для діагностики стану інституційного середовища реалізації інноваційного підприємництва. Однак існують методологічні розбіжності у представників різних економічних шкіл та напрямків, котрі полягають головним чином у виявленні того, що є основними системоутворюючими факторами інституційного середовища інноваційного процесу, як виміряти вплив інституційної структури на функціонування інноваційної системи, що є основним, а що другорядним. Проведений нами аналіз робіт зарубіжних та вітчизняних вчених у цій галузі дозволив виокремити як вже усталені базові методологічні підходи, так і виявити відносно нові елементи, котрі надають змогу поглибити та конкретизувати методологію дослідження інституційного середовища інноваційного підприємництва.

Література:

1. Васильців Т. Г. Формування інституційного середовища як передумова зниження рівня трансакційних витрат підприємства в Україні. Економіка та управління підприємствами. Випуск 1 (111). С. 117—121.
2. Кифяк, В. І. Інтеграційний підхід до дослідження інституційного механізму розвитку підприємництва. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка". 2016. Том 23. № 1. С. 37—44.
3. Прилуцька І. Взаємодія інституційного середовища та інноваційного підприємництва в Україні. ВІСНИК Київського національного університету імені Тараса Шевченка. № 161. 2014. С. 78—81.
4. Формування інституційного середовища модернізації економіки старопромислових регіонів України: монографія / В. І. Ляшенко, І. Ю. Підричєва, В. П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2022. 472 с.

5. Фвідман О. А. Інституційне середовище інноваційного підприємництва. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 31 (70). № 3, 2020. С. 12—17.

6. Яремчук Р. Є., Коломієць О. Г. Формування інституційного середовища розвитку інноваційної екосистеми України. Інституційні проблеми економіки. Випуск 3 (119). 2016. С. 9—14.

7. Aparicio, S., Urbano, D., & Audrestch, D. (2016). Institutional factors, opportunity entrepreneurship and economic growth, panel data evidence. Technical Forecasting and Social Change, (102), 45—61.

8. Cantwell, J., Dunning, J. H., & Lundan, S. M. (2010). An evolutionary approach to understanding international business activity: the coevolution of MNEs and institutional environment. Journal of International Business Studies, 41 (4), 567—586.

9. Hamilton, W. Institution. Encyclopedia of the Social Sciences. N.-Y. 1932. V. VIII. 84 p.

10. Myrdal, G. The Political Element in the Development of Economic Theory, Economics, Finance, Business & Industry. 1956. 298 p.

11. Nelson, R. and S. Winter (1982). An Evolutionary Theory of Economic Change, Belknap Press. 454 pp.

12. North, D.C. (1994). Institutional change: A framework of analysis, Economic History, pp. 1—23.

13. Perroux Francois. (1950). Economic Space: Theory and Applications. The Quarterly Journal of Economics. Vol. 64, No. 1, pp. 89—104.

14. Schumpeter, J. A. (1934). The theory of economic development: an inquiry into profits, capital, credit, interest and business cycle. New Jersey: Transaction Publishers. 273 p.

15. Solow Robert M. A Contribution to the Theory of Economic Growth. Quarterly Journal of Economics. 1956. 70 (1), pp. 65—94.

16. Veblen, T. The Theory of the Leisure Class: An Economic Study of Institutions. Paperback. 1899. 320 p.

5. Friedman, O. (2020), "Institutional environment of innovative entrepreneurship", Scientific notes of TNU named after V. I. Vernadskyi. Series: Economics and management, vol, 311, pp. 12—17.

6. Yaremchuk, R. and Kolomiets, O. (2016), "Formation of the institutional environment for the development of the innovative ecosystem of Ukraine", Institutional problems of the economy, vol, 3, pp. 9—14.

7. Aparicio, S. Urbano, D. and Audrestch, D. (2016), "Institutional factors, opportunity entrepreneurship and economic growth, panel data evidence", Technical Forecasting and Social Change, vol, 102, pp. 45—61.

8. Cantwell, J. Dunning, J. and Lundan, S. (2010), "An evolutionary approach to understanding international business activity: the coevolution of MNEs and institutional environment", Journal of International Business Studies, vol, 41, pp. 567—586.

9. Hamilton, W. (1932). Institution. Encyclopedia of the Social Sciences, Macmillan, New York, USA.

10. Myrdal, G. (1956). The Political Element in the Development of Economic Theory, Economics, Finance. Business and Industry, London, UK.

11. Nelson, R. and Winter, S. (1982). An Evolutionary Theory of Economic Change, Belknap Press, London, UK.

12. North, D. C. (1994). Institutional change: A framework of analysis, Economic History, Munich, Germany.

13. Perroux F. (1950). Economic Space: Theory and Applications, The Quarterly Journal of Economics, Oxford, UK.

14. Schumpeter, J. (1934). The theory of economic development: an inquiry into profits, capital, credit, interest and business cycle. New Jersey, USA.

15. Solow R. (1956). A Contribution to the Theory of Economic Growth, Quarterly Journal of Economics, Massachusetts, USA.

16. Veblen, T. (1899). The Theory of the Leisure Class: An Economic Study of Institutions, Paperback, New York, USA.

Стаття надійшла до редакції 27.11.2024 р.

References:

1. Vasylytsiv, T. (2015), "Formation of the institutional environment as a prerequisite for reducing the level of transaction costs of entrepreneurship in Ukraine", Economics and enterprise management, vol, 1, pp. 117—121.

2. Kyfyak, V. (2016), "An integrative approach to the study of the institutional mechanism of entrepreneurship development", Ternopil: Publishing and Printing Center of the Ternopil National University of Economics "Economic Thought", vol, 23, pp. 37—44.

3. Prylutska, I. (2015), "The interaction of the institutional environment and innovative entrepreneurship in Ukraine", Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University, vol, 161, pp. 78—81.

4. Lyashenko, V. Pidorycheva, I. and Antonyuk, V. (2022), Formuvannya instytutsiinoho seredovyscha modernizatsii ekonomiky staropromyslovykh rehioniv Ukrainy [Formation of the institutional environment for the modernization of the economy of the old industrial regions of Ukraine], Institute of Industrial Economics, Kyiv, Ukraine.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663